

Hovedbudskap

Hovedbudskap

- *Særforbundene har alle rettigheter for sine idretter i Norge, og det overordnede ansvar for utøvelse og utvikling av all aktivitet – både topp og bredde. Derfor bør særforbundene ha flertall på idrettstinget.*

Hvorfor er endring nødvendig

- Med 46 % av stemmene i aktivitetslinjen (særforbund), 46 % av stemmene i NIF-linjen (idrettskretser) og 8 % av stemmene i idrettstyret, er de organisasjonsledd som har ansvar for all aktivitet i norsk idrett i mindretall på Idrettstinget og har derved for liten reell innflytelse
- Blokkdannelsen på Idrettstinget virker handlingslammende og hindrer en dynamisk utvikling av idrettsorganisasjonen
- Idrettsorganisasjonen har med dagens sammensetning av Idrettstinget ikke evne til å tilpasse seg og reformere seg for å møte endringer i samfunnet
- Enkelte viktige beslutninger fattes uten forankring i aktivitetslinjen

Hva vil endringene bidra til

- Idrettsorganisasjonen styres av de organisasjonsledd som har ansvar for all aktivitet
- En misnøye som har vart i flere tiår fjernes med en løsning innenfor idrettsorganisasjonen, og splittelse av organisasjonen unngås
- Ressurser som benyttes til flere aktiviteter og oppgaver som oppleves nødvendige med dagens organisasjonsstruktur kan frigjøres – og det legges til rette for bedre total ressursutnyttelse
- Det legges grunnlag for et bedre fungerende øverste organ i norsk idrett med rom for uavhengig debatt
- Det legges grunnlag for bedre forankring av viktige beslutninger

Sammenliknbare organisasjoner

- I idrettsforbundet i Sverige har særforbundene ca. 90 % av stemmene i det øverste organet, og regionene har ca. 10 %
- I idrettsforbundet i Danmark har særforbundene 100 % av stemmene
- I LO har fagforbundene 86,7 % av stemmene i det øverste organet, og fylkesorganisasjonene 13,3 %
- I NHO har landsforeningene 80 % av stemmene, og regionforeningene 20 %

Faktaark tingsaken

NIF	NIF er en paraplyorganisasjon uten eget aktivitetsansvar.
Særforbund	<p>Særforbundene har alle rettigheter for sine idretter i Norge, og det overordnede ansvar for utøvelse og utvikling av all aktivitet – både topp og bredde.</p> <p>Særforbund er selvstendige juridiske enheter med ansvar for sine idretter. NIF er altså en paraplyorganisasjon for selvstendige, nasjonale organisasjoner.</p> <p>Særkretser er organisasjonsledd i særforbundene (Oslo fotballkrets er en del av Norges Fotballforbund, og forholdet til Oslo idrettskrets begrenser seg til at fotballkretsen leier lokaler av idrettskretsen).</p>
Idrettskretser	<p>Idrettskretser har oppgaver av forvaltningsmessig karakter – lovpålagte oppgaver slik som opptak og nedleggelse av klubber – samt ansvar for gode rammevilkår for idretten regionalt. Idrettskretsene har ikke ansvar for noe aktivitet.</p> <p>Idrettskretsene har et valgt styre som skal arbeide for idrettens rammevilkår i fylkene, samtidig som idrettskretsene er regionledd for paraplyorganisasjonen.</p> <p>Administrative ledere i idrettskretsene har generalsekretæren i NIF som sin formelle arbeidsgiver. Paraplyorganisasjonens personalsamlinger omfatter alle ansatte i NIF sentralt og alle ansatte i idrettskretsene.</p> <p>Det statlige tilskuddet til idrettskretser og paraplyorganisasjonen gis som en samlet pott, og fordeles av NIF.</p>
Idrettstinget og medlemskap	<p>Med 75 stemmer på Idrettstinget (ca. 46 %) er særforbund i mindretall. Idrettskretser har 75 stemmer (ca. 46 %) og idrettstyret 13 stemmer (ca. 8 %)</p> <p>Særforbund og drettslag er medlemmer i NIF. Det er ikke idrettskretser.</p> <p>Idrettslagene representeres to veier til Idrettstinget. Både gjennom idrettskretser og gjennom særforbund.</p>
SFF	<p>Særforbundenes Fellesorganisasjon (SFF) er en medlemsbasert interesseorganisasjon for særforbundene i NIF. Organisasjonen skal arbeide for at medlemmene oppnår best mulige rammevilkår. 46 av 54 særforbund har medlemskap i organisasjonen.</p>

Noen utslag av at særforbundene ikke har flertall i sin egen organisasjon

- Idrettskretsene opptrer ofte som en samlet blokk på Idrettstinget.
- Blokkdannelsen virker handlingslammende og hindrer en nødvendig utvikling av organisasjonen.
- På Idrettstinget i 2007 ble kun 3 av 13 lovendringsforslag fra særforbundene vedtatt.
- I 2005 hadde organisasjonsledd (i hovedsak idrettslag og særforbund) i norsk idrett ca. 700 mill. kroner i inntekter fra spillautomater. Automatmarkedet ble lagt om i 2007 med den følge at disse inntektene forsvant. Idrettsorganisasjonen fikk kun 308 mill. kroner i kompensasjon fra staten. Mot særforbundenes vilje vedtok idrettstyret at deler av kompensasjonen skulle benyttes til en økning i tilskuddet til idrettkretser og NIF sentralt på 28 mill. kroner, noe som var med på å øke tilskuddet med 42 % fra 2007 til 2009.
- Sentralledet i NIF hadde i 2005 **21 ansatte**. I 2009 var antallet **økt til 54** (en økning på **mer enn 157 %**) uten at særforbundene i vesentlig grad har etterspurt nye tjenester.

Kort historikk

- NIF har sin historie tilbake til 1861 (150 årsjubileum i år)
- Maktkampen mellom særforbund og idrettskretser har i realiteten vært et tema helt siden starten
- Staten (regjeringen) har både direkte og indirekte påvirket organisasjonsmessige endringer gjennom årene
- NIF i sin nåværende form ble etablert i 1946 – da hadde idrettskretsene klart flertall
- Ordning med like mange stemmer til særforbund og idrettskretser ble etablert i 1978
- Særforbundene har siden den gang forsøkt å få flertall i sin egen situasjon – men aldri lykkes
- Idrettskretsene bruker tradisjonelt en taktikk hvor de holder stor avstand til saken, og håper at den dør ut – det har de hittil lykkes godt med

Om særforbundenes pågående arbeid

- Særforbundene tok denne saken opp på nytt sommeren 2009 – med mål om at nå MÅ det endring til
- Særforbundenes Fellesorganisasjon ble stiftet i november 2009
- Den reelle hensikten med å etablere organisasjonen var å formalisere samarbeidet mellom særforbundene – slik at det ble etablert et grunnlag også for eventuelt å utvide samarbeidet
- Idrettkretsene tok i starten ikke initiativet på stort alvor
- Manglende respons fra idrettskretsene førte høsten 2010 til at særforbundene vedtok å kreve ekstraordinært ting for behandling av forslag om endret sammensetning av idrettstinget – oversendelse av kravet ble utsatt fordi idrettstyret tok initiativet til en dialog (som aldri reelt kom i stand)
- Idrettstyret har ikke bidratt til å bringe saken nærmere en løsning Det har vært nedsatt en arbeidsgruppe som rant ut i lite konkret, og en nylig avsluttet høring avdekket at partene fortsatt står langt fra hverandre. Som kollegium vil Idrettstyret sannsynligvis spille en lite sentral rolle i tiden fremover.
- Den nevnte høringen har avdekket at det i svært liten grad er villighet i idrettskretsene å vurdere en endring i sammensetningen av Idrettstinget
- Særforbundene ønsker nå å klargjøre konsekvenser dersom det ikke lykkes å få endret sammensetningen av Idrettstinget.
- Særforbundene har bevisst holdt saken unna media – nå lanseres den i pressen
- Særforbundenes mål: lovgivende flertall (2/3) – men det er villighet til å akseptere negativt flertall (35 %) for kretsene dersom det kan finnes en løsning som gjør at idrettsorganisasjonen ikke splittes – 60/40 er det absolutt dårligste særforbundene kan akseptere.

Idrettskretsenes argumenter

Det kan forventes at idrettskretsene vil presentere følgende argumenter:

Argument fra idrettskretser	Fakta
Idrettskretsene gjør en viktig jobb	Ja, uten tvil. Men dette er ikke et argument for at idrettskretsene skal ha halvparten av stemmene på Idrettstinget
Idrettskretsene må ha halvparten av stemmene på idrettstinget, ellers blir ikke distriktenes interesser ivaretatt	<ul style="list-style-type: none">• Samtlige 54 særforbund er selvstendige nasjonale organisasjoner. Styret i et særforbund velges av et særforbundsting bestående av idrettslag fra hele landet• Halvparten av særforbundene har valgt presidenter med bostedsadresse utenfor Oslo og Akershus (til sammenlikning bor ca. 25 % av Norges befolkning i Oslo og Akershus, så det er riktig at det er en viss overrepresentasjon fra Oslo og Akershus)• Med særforbundenes forslag til ny sammensetning av Idrettstinget har idrettskretsene fortsatt en betydelig innflytelse, mye større enn distriktene har i idrettsorganisasjonen i Sverige og Danmark, og i LO og NHO.
Dersom idrettskretsenes innflytelse reduseres vil det gå ut over breddeidretten	<ul style="list-style-type: none">• All aktivitet i norsk idrett organiseres i særforbundslinjen – også all breddeaktivitet• De fleste særforbund har større fokus og større ressursbruk på bredde enn topp – det er de helt store forbundene med betydelige markedsinntekter som dominerer toppidretten, og disse ivaretar i tillegg bredden godt• Det fremstår ikke klart hva idrettskretsene konkret gjør som ivaretar breddeidretten – annet enn forvaltningsoppgaver knyttet til anleggsbygging og tilskudd til idrett lokalt og regionalt, samt utvikling av hovedlaget i fleridrettslag (hvilke er viktig oppgaver som gjøres like godt med mindre innflytelse på Idrettstinget)
Endret tingsammensetning slik særforbundene ønsker vil true den norske idrettsmodellen	<ul style="list-style-type: none">• Det er uklart hva som menes med begrepet den norske idrettsmodellen• Norsk idrett preges av (blant annet)<ul style="list-style-type: none">○ Stor andel av befolkning i alder 6-12 år er med i den organiserte idretten○ Stort medlemstall i andel av befolkningen○ Mange idrettslag○ Felles organisasjon for organisert (bredde)idrett og olympisk virksomhet <p>⇒ Dagens tingsammensetning er ikke en forutsetning for noen av disse forholdene (eller andre forhold som betraktes som fortrinn)</p> <ul style="list-style-type: none">• Norsk idrett preges OGSÅ av (blant annet)<ul style="list-style-type: none">○ Stor avstand fra idrettslag til Idrettsting (IL er representert to likeverdige veier)○ En meget sterk og til dels uavhengig paraplyorganisasjon○ Et Idrettsting som også uavhengige aktører beskriver som egnet til å lamme organisasjonen <p>⇒ Å rette opp i disse forholdene vil helt klart styrke den norske idrettsmodellen</p>

Q & A

Hva ønsker særforbundene?

Særforbundene har alle rettigheter for sine idretter i Norge, og det overordnede ansvar for utøvelse og utvikling av all aktivitet – både topp og bredde. Derfor bør særforbundene ha flertall på idrettstinget. Særforbundene mener prinsipielt at de bør ha lovgivende flertall, slik særforbundene i Sverige og Danmark har, men er villig til å akseptere at idrettskretsene beholder negativt flertall dersom dette kan legge til rette for en løsning innenfor dagens idrettsorganisasjon.

Hvorfor vil særforbundene ha endret tingsammensetning?

Idrettskretser er forvaltningsledd i norsk idrett. De er regionkontorer for paraplyorganisasjonen NIF, og har ansvar for å arbeide for gode rammevilkår for idrett i fylkene. Generalsekretæren i NIF har formelt arbeidsgiveransvar for ansatte i idrettskretsene. Særforbundene er selvstendige organisasjonsledd som i motsetning til idrettskretser er medlemmer i NIF.

Det er organisasjonsmessig betenkelig løsning at idrettskretsene har halvparten av stemmene på Idrettstinget. Særforbundene foreslår endret sammensetning for:

- å få en mer tidsriktig struktur hvor organisasjonsledd med ansvar for utøvelse og utvikling av aktivitet har kontroll i egen organisasjon
- å skape en mer dynamisk og effektiv organisasjon
- å legge grunnlag for et bedre fungerende øverste organ i norsk idrett med bedre forankring av viktige beslutninger og med rom for uavhengig debatt
- å fjerne en misnøye som har vart i flere tiår og for å unngå en splittelse av organisasjonen
- å legge grunnlag for et tettere og bedre samarbeid mellom idrettskretsene og særforbundene

Hva er det som er så galt med dagens ordning?

I tillegg til at aktivitetsleddene er i mindretall, fører likevekten mellom idrettskretser og særforbund til at det øverste organet i norsk idrett ikke blir en arena for debatt rundt de store og viktige idrettspolitiske sakene – slik det burde være. Tinget blir forutsigbart, og preges av interessekonflikten mellom de to blokkene. Likevekten medfører også stor avstand mellom paraplyorganisasjonen (NIF) og underliggende ledd. Denne avstanden fører til at det i enkelte tilfeller fattes vedtak på tvers av hele aktivitetslinjens syn.

Nevn noen konkrete eksempler på vedtak som har blitt "feil" på grunn av dagens tingsammensetning

Spørsmålet om endret sammensetning av Idrettstinget handler ikke nødvendigvis om feil vedtak. Det handler snarere om debatter og saker som aldri kommer opp. Det er også et spørsmål om styring av sentralorganisasjonen, og om et mer dynamisk idrettsting som arena for debatt rundt de viktigste idrettspolitiske spørsmål som kan legge grunnlaget for en løpende og dynamisk utvikling av idrettsorganisasjonen.

Også utenforstående observatører beskriver tingsammensetningen som lammende for organisasjonen og preget av en politisk spenning mellom idrettskretser og særforbund. De viktigste sakene blir oftest ikke tatt opp.

Når det er snakk om konkrete eksempler, kan det for eksempel vises til at av 13 lovendringsforslag fra særforbund ved siste Idrettsting i 2007 ble kun tre vedtatt.

Hva er det som blir bedre med ny tingsammensetning?

En spenning mellom særforbund og idrettskretser som har like mange stemmer på tinget blir borte, og tinget kan bli det dynamiske øverste organ det burde være. En for stor avstand mellom aktivitetsleddene i idrettsorganisasjonen – særforbundene – og paraplyorganisasjonen blir redusert. Samarbeidet mellom idrettskretser og særforbund i tilrettelegging for aktivitet i idrettslagene kan bli bedre når den idrettspolitiske spenningen mellom dem blir borte.

Hva gjør særforbundene dersom forslag til endret tingsammensetning stemmes ned?

Særforbundene føler et ansvar for å gjøre det som skal til for å rette opp en organisasjonsmessig svakhet som har fått vare alt for lenge. Dersom dette ikke lykkes på Idrettstinget i 2011, vil særforbundene innenfor sin interesseorganisasjon (Særforbundenes Fellesorganisasjon) intensivere arbeidet med å få endret tingsammensetningen.

Er særforbundene innstilt på å melde seg ut av NIF hvis ikke tingsammensetningen endres?

Dersom særforbundenes forslag om endret tingsammensetning stemmes ned på Idrettstinget i 2011, vil særforbundene fortsette arbeidet med denne saken. Det vil i første omgang bli aktuelt å tilføre særforbundenes interesseorganisasjon flere oppgaver. Ytterligere tiltak vil også bli vurdert, men det fremstår ikke som aktuelt å legge opp til utmelding av NIF i denne omgang.

Svekkes ikke den norske idrettsmodellen med en ny tingsammensetning?

En ny tingsammensetning vil etter særforbundenes mening styrke den norske idrettmodellen. Norsk idrett preges av (blant annet) at en stor andel av befolkning i alder 6-12 år er med i den organiserte idretten, og et høyt medlemstall i forhold til befolkning. Dagens tingsammensetning er ikke en forutsetning for dette. Den er snarere en forutsetning for en stor avstand fra idrettslag til Idrettsting (IL er representert to likeverdige veier), en meget sterk og til dels uavhengig paraplyorganisasjon og et forutsigbart og statisk idrettsting.

Ønsker særforbundene å få idrettskretsene ut av Idrettstinget, og endog også lagt ned?

Overhodet ikke. Idrettskretser er sentrale organisasjonsledd som utfører viktige oppgaver, men dette er ikke ensbetydende med at det er riktig at idrettskretsene skal ha en vetorett. Tvert i mot mener særforbundene at det er rom for bedre samarbeid mellom idrettskretser og særforbund i arbeid med tilrettellegging av aktivitetene i idrettslagene når den idrettspolitiske spenningen blir borte.

Vil ikke den foreslåtte endringen føre til en sentralisering av idrettsorganisasjonen?

Samtlige 54 særforbund er selvstendige nasjonale organisasjoner. Styret i et særforbund velges av et særforbundsting bestående av idrettslag fra hele landet

Med særforbundenes forslag til ny sammensetning av Idrettstinget har idrettskretsene fortsatt en betydelig innflytelse, mye større enn distriktene har i idrettsorganisasjonen i Sverige og Danmark, og i LO og NHO.

Er ikke dette de store særforbundenes kamp for å få mer makt i idrettsorganisasjonen?

Særforbundene står samlet i denne saken – store og små. Det fremsendte forslag til ny tingsammensetning gir faktisk de største særforbundene mindre innflytelse i forhold til øvrige særforbund enn i dag.

Er dette en sak som handler om enkeltpersoners jakt på mer makt?

Nei. Særforbundene er opptatt av et godt valg på Idrettstinget i 2011, slik at vi får et godt idrettstyre for de neste fire årene. Men spørsmålet om ny sammensetning av Idrettstinget er aller viktigst. Dette handler ikke om å få enkeltpersoner inn i sentrale posisjoner i idrettsorganisasjonen.

Handler ikke dette bare om makt og penger?

Særforbundene fremholder prinsipielle argumenter, og har jobbet med denne saken i flere tiår. Dagens tingsammensetning er en anakronisme, og særforbundene har ikke kjennskap til tilsvarende løsning noe sted i verden.

Uheldig ressursdisponering er allikevel et sentralt utslag av dagens uheldige tingsammensetning. Sentralledet (NIF) har rom til å opptre uavhengig av resten av organisasjonen. Dette skjedde blant annet da kompensasjonsmidlene for bortfall av automatinntekter ble fordelt i idrettsorganisasjonen i 2008 og 2009. I strid med synspunkt fra en samlet særforbundssektor, vedtok NIF å bruke deler av denne kompensasjonen til å øke potten for statlig tilskudd til sentralorganisasjonen med 42 % fra 2007 til 2009. Disse midlene skulle gått til aktivitetsleddene i norsk idrett. Det var 21 ansatte i NIFs generalsekretariat i 2005. I 2009 var dette tallet økt til 54, en økning på 157 % på fire år.

Er alle særforbundene samlet i denne saken?

46 av 54 særforbund har tegnet medlemskap i Særforbundenes Fellesorganisasjon. Det er ikke fremholdt argumenter fra de øvrige åtte særforbund at de er uenig med kravet om at særforbundene skal ha flertall på Idrettstinget.

Hvorfor kan ikke denne saken løses internt i norsk idrett?

Særforbundene tok spørsmålet om tingsammensetning opp på ny i juni 2009, og har siden arbeidet for å få til en løsning innenfor idrettsorganisasjonen. Saken har bevisst vært søkt holdt borte fra offentligheten. Særforbundene har søkt å få til en forpliktende dialog med idrettskretsene i denne saken, uten å lykkes. Idrettstyret har hatt saken på sitt bord i snart to år, men det har kommet svært lite konkret ut av dette arbeidet.

Mener særforbundene at de virkemidler som tas i bruk i denne saken er ryddige?

Ja. Idrettsorganisasjonen sitter fastlåst med en sammensetning av idrettstinget som ikke ser ut til å la seg endre. Etter flere mislykkede forsøk på endring kan særforbundene velge å gjøre det som skal til for å få endret tingsammensetningen, eller de kan la saken ligge, med den følge at dagens uheldige tingsammensetning fortsetter - sannsynligvis i flere tiår. Særforbundene ønsker å få til en løsning innenfor idrettsorganisasjonen, og har hele veien søkt dialog med idrettskretsene.

Er det ikke hensynet til idrettslagene som bør veie tyngst?

Ingen er tjent med en fastlåst situasjon på Idrettstinget og en paraplyorganisasjon som pga idrettstingets sammensetning kan operere med stor uavhengighet. Aller minst idrettslagene. Særforbundene arbeider for å forenkle organisasjonen og gjøre veien fra idrettslag til Idrettstinget kortere. Det bør være en hovedregel at et organisasjonsledd er bemannet kun for å løse de oppgaver som etterspørres av underliggende ledd. Dette bør gjelde for særforbund og for NIF.

Vil ikke breddeidretten lide dersom særforbundene får flertall på tinget?

All breddeidrett organiseres i særforbundslinjene. Idrettskretsene har ingen rolle i den daglige idrettslige aktivitet – heller ikke for breddeidretten. Det er viktig å ha klart for seg at særkretser innenfor fotball, ski og andre idretter er organisasjonsledd i særforbundene og ikke i idrettskretsene. De fleste særforbund har større fokus og større ressursbruk på bredde enn topp – det er de helt store forbundene med betydelige markedsinntekter som dominerer toppidretten, og disse ivaretar i tillegg bredden godt.

Hva med Idrettsrådene – burde ikke de også være representert på idrettstinget?

Idrettsrådene har overtatt flere av oppgavene idrettskretsene tidligere hadde, og mange idrettslag opplever nok at idrettsrådene er viktige for dem enn idrettskretsene er. Særforbundene har ønsket å unngå å gjøre arbeidet med å endre tingsammensetningen komplisert, og har derfor i denne omgang ikke tatt opp spørsmålet om idrettsrådene bør være representert på Idrettstinget. Det kan være aktuelt å vurdere en slik endring i fremtiden.

Hva med Idrettslagene – burde ikke de også være representert på idrettstinget?

Idrettslagene er i dag representert to veier. Både gjennom idrettskretser og særforbund. Dersom et idrettslag ønsker å få fremmet en sak for behandling på Idrettstinget, må saken forankres både i særforbundene og idrettskretsene. Eller risikerer idrettslaget at den andre fløyen stemmer saken ned. En representasjon to veier styrker altså ikke idrettslagenes demokratiske innflytelse. Med flertall på Idrettstinget for særforbundene, vil det bli lettere å få saker frem til behandling på Idrettstinget.

Det er om lag 12.000 idrettslag med medlemskap i NIF. En representasjon fra idrettslagene på Idrettstinget vil derfor måtte bli indirekte; det må foretas en form for utvelgelse av de idrettslag som skal møte på Idrettstinget. Når idrettslagene allerede er representert indirekte gjennom to kanaler, er det opplagt at en tredje tilsvarende representasjonsvei ikke styrker idrettslagenes innflytelse.

En slik løsning vil også gjøre et allerede for komplisert sammensatt Idrettsting ytterligere komplisert.

Vil ikke distriktene få redusert innflytelse i NIF dersom sammensetningen av Idrettstinget slik særforbundene foreslår?

Særforbundene er selvstendige organisasjoner, og de aller fleste har en landsomfattende virksomhet. Styret i et særforbund velges av et særforbundsting bestående av idrettslag fra hele landet

Med særforbundenes forslag til ny sammensetning av Idrettstinget har idrettskretsene fortsatt en betydelig innflytelse, mye større enn distriktsleddene har i idrettsorganisasjonen i Sverige og Danmark, og i LO og NHO.